

Vilket ansvar har jag som fastighetsägare för bekämpning av jätteloka?

Jätteloka (*Heracleum mantegazzianum*) har klassats som invasiv art av unionsbetydelse av Europeiska kommissionen. Huvudregeln för invasiva arter av unionsbetydelse är att de ska utrotas i alla medlemsstater inom EU. Eftersom jättelokan är så spridd i landet är det inte säkert att den går att utrota helt men alla fastighetsägare är skyldiga att bekämpa de bestånd av jätteloka som finns på den egna fastigheten.

Hur gör man?

Oavsett vilken metod du väljer så är det viktigt att veta att växtsaften från jätteloka är skadlig och att växtsaften i kombination med solljus kan orsaka både allergiska reaktioner och brännsår. Det behövs alltså heltäckande skyddskläder vid bekämpning. Om du får växtsaft på dig är det viktigt att tvätta huden omgående och sedan täcka området och inte exponera det för solljusi minst en vecka.

En kombination av metoder är oftast effektivast och du behöver troligtvis titta igenom din mark flera gånger per säsong. Det är viktigt att vara uthållig i bekämpningen eftersom det kommer att komma nya jättelokor från fröbanken i jorden under flera år. Arbetet blir dock snabbt lättare och nya små plantor är lätta att gräva upp med rötterna.

Det finns flera sätt att bekämpa jätteloka men det är bra att börja tidigt på säsongen (mars-maj) då plantorna är små och mer lätthanterliga. Gräv upp plantorna med rötterna, paketera växtavfallet i täta sopsäckar och lägg dessa på anvisad plats på återvinningsstationen- aldrig i naturen eller på kompost! Du kan också kapa roten minst 10 cm under mark, detta är mindre arbetsamt än att gräva upp hela roten men kan behöva upprepas om du inte kommer tillräckligt långt ner.

För att hindra spridning kan du skära av blomman precis när du ser att frön börjat bildas, men innan de mognat och släppts, blomman börjar gå från vit till grön (normalt juli-augusti). Det skiftar från år till år när exakt detta sker så det är viktigt att du själv följer med och håller koll. Skär du av blomman för tidigt finns det risk att plantan sätter en ny blomma. Blomman/fröställningen måste paketeras i säckar och tas till återvinningscentralen eftersom fröna kan fortsätta mogna efter att de skurits av. Det bekämpade området bör kontrolleras för nya blommor efter 2-3 veckor för kontrollera att inga nya blommor kommit upp.

Du kan också välja att slåttura hela beståndet för att förhindra spridning. Du får bättre effekt ju oftare du slåtturar och effektiviteten ökar också om du samlar upp det avslagna växtmaterialet eftersom du då gynnar återväxt av andra arter. Du bör slåttura *minst* 3-4 gånger per säsong, slåtturar du mer sällan är det riska att plantan istället går i dvala och hela processen med att ta död på plantan fördröjs. Eventuella blommor måste tas omhand.

En bekämpningsmetod som har blivit populär under senare år är bete med får, getter eller nötkreatur som släpps tidigt i områden med jätteloka då djuren gärna äter jättelokor då de är små.

Det finns bekämpningsmedel (glyfosat) som fungerar mot jätteloka men dessa får bara användas av personer som har behörighet att använda växtskyddsmedel. Glyfosat får heller inte användas närmare än 12 meter från dricksvattensbrunna, 6 m från vattendrag (bäckar, åar, sjöar m.fl.) eller 2 m från diken.

Det finns också företag som använder sig av uppvärmning för att ta död på rötterna. Detta är inget man som regel kan göra själv utan speciella maskiner behövs. Kolla gärna referenser på företaget innan du anlitar dem så de har erfarenheter av att jobba med just invasiva arter.

